

Utbildningsutskottets betänkande 2025/26:UbU19

Riksrevisionens rapport om utbildning på vetenskaplig grund

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen lägger regeringens skrivelse till handlingarna och avslår motionsyrkandena.

I skrivelsen redovisar regeringen sin bedömning av de iakttagelser och slutsatser samt rekommendationer som Riksrevisionen lämnar till regeringen i sin granskningsrapport Utbildning på vetenskaplig grund – otillräckliga insatser för att stödja skolan med kunskap (RIR 2025:31). Regeringen instämmer i huvudsak i Riksrevisionens iakttagelser om att skolmyndigheternas stödstrukturer kan förbättras och har vidtagit ett flertal åtgärder för att stärka den vetenskapliga grunden i skolan. Att skolmyndigheternas stöd vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet är en högt prioriterad fråga för regeringen. Med skrivelsen anser regeringen att Riksrevisionens rapport är slutbehandlad. I likhet med regeringen menar utskottet att Riksrevisionens iakttagelser utgör ett värdefullt underlag i det fortsatta arbetet med att stärka den vetenskapliga grunden i skolan. Utskottet ser positivt på regeringens arbete på området.

I betänkandet finns en reservation (S, V, C, MP). I reservationen föreslås att en myndighet ska ges huvudansvaret för systematisk sammanställning av forskning, att Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) ska ges i uppdrag att fokusera på kunskapsstöd i stället för forskningskommunikation och att en lämplig aktör ska ges i uppdrag att utveckla metoder för att dokumentera, värdera och sammanställa beprövad erfarenhet inom skolan.

Behandlade förslag

Skrivelse 2025/26:166 Riksrevisionens rapport om utbildning på vetenskaplig grund.

Sex yrkanden i två följdmotioner.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Skrivelsens huvudsakliga innehåll.....	4
Utskottets överväganden.....	5
Riksrevisionens rapport om utbildning på vetenskaplig grund.....	5
Utskottets ställningstagande.....	16
Reservation	18
Myndighetsansvar och regeringsuppdrag, punkt 1 (S, V, C, MP)	18
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	20
Skrivelsen.....	20
Följdmotionerna	20

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Myndighetsansvar och regeringsuppdrag

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:3970 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkandena 1–3 och

2025/26:3978 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkandena 1–3.

Reservation (S, V, C, MP)

2. Riksrevisionens rapport om utbildning på vetenskaplig grund

Riksdagen lägger skrivelse 2025/26:166 till handlingarna.

Stockholm den 21 maj 2026

På utbildningsutskottets vägnar

Joar Forssell

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Joar Forssell (L), Anders Ygeman (S), Patrick Reslow (SD), Josefin Malmqvist (M), Linus Sköld (S), Mats Wiking (S), Jörgen Grubb (SD), Ulrika Heindorff (M), Isabell Mixter (V), Mathias Bengtsson (KD), Anders Alftberg (SD), Camilla Hansén (MP), Robert Olesen (S), Niklas Sigvardsson (S), Peter Ollén (M), Kent Kumpula (SD) och Madeleine Atlas (C).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens skrivelse 2025/26:166 Riksrevisionens rapport om utbildning på vetenskaplig grund. Riksrevisionen har granskat om statens arbete för att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet är effektivt. Resultatet av granskningen redovisas i rapporten Utbildning på vetenskaplig grund – otillräckliga insatser för att stödja skolan med kunskap (RIR 2025:31). Två motioner har väckts med anledning av skrivelsen. Förslagen i motionerna redovisas i bilagan till betänkandet.

Riksdagen överlämnade Riksrevisionens rapport till regeringen den 13 november 2025. Riksrevisionen presenterade innehållet och slutsatserna i rapporten vid utskottets sammanträde den 9 december 2025 (prot. 2025/26:17).

Av 9 kap. 19 § riksdagsordningen framgår det att för varje granskningsrapport som har överlämnats till regeringen ska regeringen i en skrivelse till riksdagen redovisa vilka åtgärder regeringen har vidtagit eller avser att vidta med anledning av Riksrevisionens iakttagelser i rapporten. Regeringens skrivelse ska lämnas till riksdagen inom fyra månader från det att regeringen har tagit emot rapporten.

Regeringen överlämnade skrivelse 2025/26:166 till riksdagen den 10 mars 2026.

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

Riksrevisionen har granskat om statens arbete för att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet är effektivt. I skrivelsen redovisar regeringen sin bedömning av de iakttagelser, slutsatser och rekommendationer som Riksrevisionen lämnar till regeringen i granskningsrapporten. Riksrevisionens övergripande slutsats är att statens arbete inte är effektivt.

Riksrevisionen rekommenderar regeringen att bl.a. genomföra en översyn av skolmyndigheternas uppgifter och ansvarsfördelning när det gäller stöd till skolväsendet samt att säkerställa att regeringsuppdrag till skolmyndigheterna har tidsramar som möjliggör att bästa tillgängliga kunskap ligger till grund för uppdragen.

Regeringen välkomnar granskningen och instämmer i huvudsak i Riksrevisionens iakttagelser. Med skrivelsen anser regeringen att Riksrevisionens rapport är slutbehandlad.

Utskottets överväganden

Riksrevisionens rapport om utbildning på vetenskaplig grund

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ansvar för sammanställning av forskning och om uppdrag att fokusera på kunskapsstöd. Dessutom avslås yrkanden om att utveckla metoder för att dokumentera, värdera och sammanställa beprövad erfarenhet inom skolan. Riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna.

Jämför reservationen (S, V, C, MP).

Skrivelsen

I skrivelsen redovisar regeringen sin bedömning av de iakttagelser och slutsatser samt rekommendationer som Riksrevisionen lämnar till regeringen i granskningsrapporten. De rekommendationer som Riksrevisionen lämnar till Statens skolverk (Skolverket), Skolforskningsinstitutet och Statens skolinspektion (Skolinspektionen) behandlas inte i skrivelsen.

Riksrevisionens iakttagelser

Bakgrund och syfte med granskningen

Granskningen omfattar stöd till alla de skolformer som omfattas av skollagen och avser perioden från 2011 fram till i dag. Granskningen har fokuserat på regeringens styrning och skolmyndigheternas processer för att ta fram användbara stöd och kvalitetskriterier som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Med stöd avses de material och de insatser som Skolverket, SPSM och Skolforskningsinstitutet producerar, publicerar eller genomför med syfte att stödja verksamheten inom skolväsendet. Granskningen omfattar även Skolinspektionens arbete med att ta fram kvalitetskriterier till den planerade kvalitetsgranskningen.

Av skollagen (2010:800) framgår att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Det är mot bakgrund av skolmyndigheternas centrala roll i skolväsendet som Riksrevisionen har granskat effektiviteten i statens arbete med att främja att skolans pedagogik och skolutvecklingsinsatser vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Granskningens övergripande fråga är om statens arbete för att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet är effektivt. För att besvara den övergripande frågan utgår granskningen från fyra delfrågor:

1. Styr regeringen skolmyndigheterna effektivt för att uppnå en utbildning som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet?
2. Arbetar Skolforskningsinstitutet, Skolverket och SPSM på ett effektivt sätt för att deras stöd ska främja en utbildning som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet?
3. Har Skolinspektionen beaktat vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet vid utformningen av kvalitetskriterier för den planerade kvalitetsgranskningen?
4. Har lärare förutsättningar att bedriva undervisning utifrån vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet?

Riksrevisionens slutsatser

Statens arbete är inte effektivt

Riksrevisionens övergripande slutsats är att statens arbete för att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet inte är effektivt. Av granskningen framgår att Skolinspektionen, Skolverket och SPSM har haft arbetssätt som medför en risk för att kunskapsunderlag baseras på ofullständiga eller subjektiva sammanställningar av forskning. Riksrevisionen konstaterar att myndigheternas rutiner inte säkerställer att deras stöd till skolväsendet vilar på vetenskaplig grund samt att myndigheternas stöd är fragmentiserat och svårt att hitta. Enligt Riksrevisionen kan dessa brister i förlängningen påverka undervisningen i skolan och innebära att elever inte når de kunskapsresultat som annars hade varit möjliga.

Riksrevisionen konstaterar även att Skolforskningsinstitutets verksamhet inte lever upp till intentionerna med myndighetens bildande, dvs. att kritiskt granska och värdera relevanta forskningsresultat utifrån vetenskaplig kvalitet samt att väga samman den kunskap som finns i övergripande, praktiskt användbara kunskapssammanställningar.

Granskningen visar även att Skolforskningsinstitutets forskningssammanställningar i låg utsträckning når ut till de verksamma och att sammanställningarna uppfattas som otillgängliga samt irrelevanta. Riksrevisionen bedömer vidare att Skolinspektionen i utformningen av kvalitetskriterier för den planerade kvalitetsgranskningen inte har beaktat vetenskaplig grund med ett systematiskt tillvägagångssätt.

Vidare konstaterar Riksrevisionen att regeringens styrning har bidragit till att flera myndigheter parallellt publicerar stöd på liknande teman, vilket medför att det är otydligt för de verksamma i skolan vart de ska vända sig. Riksrevisionen konstaterar även att ingen skolmyndighet har fått i uppdrag av regeringen att systematiskt samla in lärares professionella erfarenheter samt att ingen av myndigheterna har utvecklat processer för att göra det på eget initiativ.

Det finns en risk att subjektiva bedömningar påverkar myndigheternas stöd

Riksrevisionen bedömer att delar av skolmyndigheternas processer för att utarbeta stöd lämnar ett onödigt stort handlingsutrymme åt enskilda medarbetare och att det medför en risk för att kravet på att stöden ska vila på vetenskaplig grund åsidosätts. Riksrevisionen har jämfört skolmyndigheternas arbetssätt för att ta fram kunskapsunderlag och stöd med en vedertagen internationell standard (Campbell collaboration) för forskningssammanställning. Av granskningen framgår att Skolverket och SPSM inte har haft rutiner som lever upp till de krav som ställs på systematik och transparens i arbetet. Riksrevisionens bedömning är dock att det har påbörjats ett förändringsarbete i rätt riktning, eftersom interna processer för att ta fram kunskapsunderlag och kvalitetssäkring har förstärkts, framför allt inom SPSM.

Vidare konstaterar Riksrevisionen att Skolforskningsinstitutet gör systematiska forskningssammanställningar och att arbetet följer en systematisk och transparent process. Riksrevisionen anser dock att myndigheten ofta använder en metod för att väga samman forskningens resultat som kan ge utrymme för tolkningar och kreativa inslag. Forskningssammanställningarna har haft en tonvikt på kvalitativ forskning och kvalitativ sammanvägning av resultaten. Forskning som visar hur elevers kunskapsresultat kan förbättras har enligt Riksrevisionen inte lyfts fram på ett tydligt sätt.

Sammanfattningsvis konstaterar Riksrevisionen att det är viktigt att myndigheterna upprättar arbetssätt som säkerställer att ofullständiga sammanställningar och subjektiva bedömningar av kunskapsläget undviks.

Stöd finns i onödigt många format och når inte alltid lärare

Enligt Riksrevisionen finns det brister i skolmyndigheternas förmedling av kunskap till målgrupperna. Den omständigheten att myndigheternas stöd publiceras i många olika format och av flera olika aktörer leder enligt Riksrevisionen till att det blir svårt och tidskrävande för lärare att orientera sig bland allt stödmaterial.

Riksrevisionen konstaterar att det saknas en sammanhållen stödplattform som gör det möjligt för de verksamma i skolan att på ett enkelt sätt få tillgång till kunskapsstöd. Riksrevisionen menar även att skolmyndigheterna har delvis överlappande uppdrag när det gäller att sammanställa och kommunicera forskning och bistå skolväsendet med stöd för skolutveckling.

Riksrevisionen konstaterar även att få lärare känner till Skolforskningsinstitutet samt att lärare sällan använder sig av institutets rapporter för att planera undervisningen, eftersom rapporterna inte uppfattas som tillräckligt konkreta för att utveckla undervisningen. Sammanfattningsvis bedömer Riksrevisionen att myndigheternas stödstrukturer för skolväsendet kan förbättras och att myndigheternas stöd i större utsträckning bör vila på systematiskt framtagen kunskap som byggs upp över tid.

Myndigheternas arbetssätt och rutiner har brister

En övergripande slutsats från Riksrevisionen är att skolmyndigheternas arbetssätt för att utarbeta stöd och normerande kvalitetskriterier inte har utgått från bästa tillgängliga kunskap. Riksrevisionen anser att myndigheternas rutiner därmed inte säkerställer att stödet till skolväsendet vilar på vetenskaplig grund. Skolverket har enligt Riksrevisionen inte tillräcklig metodkompetens i arbetet med att ta fram stöd till skolväsendet och ställer för låga krav i forskarsamarbeten.

Riksrevisionen bedömer att både Skolverket och SPSM, inom ramen för nuvarande myndighetsstruktur, behöver ha kompetens internt för att göra litteratursökningar och sammanställa forskning samt att de saknar metoder för att samla in beprövad erfarenhet. Riksrevisionen bedömer även att Skolinspektionens utformning av kvalitetskriterier för den planerade kvalitetsgranskningen inte är effektiv, eftersom kriterierna inte utgår från elevernas måluppfyllelse och en vetenskaplig grund. Enligt Riksrevisionen krävs det en revidering av kvalitetskriterierna som utgår från en systematisk och transparent forskningssammanställning. Sammantaget bedömer Riksrevisionen att myndigheterna bör fortsätta att utveckla sina interna processer för att säkerställa att bästa tillgängliga kunskap används i arbetet.

Regeringens styrning har inte främjat stöd till målgrupperna

Riksrevisionen har jämfört regeringens styrning av skolmyndigheterna med regeringens styrning av myndigheterna på hälso- och sjukvårdens samt socialtjänstens område. Enligt Riksrevisionen har myndigheterna inom dessa områden uppdrag som innebär att de kan specialisera sig och dra nytta av varandras kompetenser på ett sätt som inte är möjligt för skolmyndigheterna. Riksrevisionen framhåller att det saknas en tydlig kunskapsstyrning inom skolans område och att sättet som kunskapsstyrningen organiseras på inom hälso- och sjukvårdens samt socialtjänstens område kan utgöra en förebild som visar hur myndigheter kan samverka, specialisera sig och dra nytta av varandras uppdrag.

Enligt Riksrevisionen visar granskningen att regeringens styrning av skolmyndigheterna har medfört att stödet till skolan är fragmentiserat och uppfattas som svårtillgängligt av målgrupperna. Riksrevisionen anser att styrningen har bidragit till att myndigheterna parallellt publicerar stöd på liknande teman, vilket medför att det är otydligt för de verksamma i skolan vart de ska vända sig. Riksrevisionen konstaterar att regeringens styrning av kunskapsförmedling från skolmyndigheterna till målgrupperna det senaste decenniet framför allt har fokuserats på forskningskommunikation och fortbildning genom kollegialt lärande. Riksrevisionen bedömer att dessa stödformer inte förmedlar kunskap baserad på bästa tillgängliga kunskap till målgrupperna på ett effektivt sätt.

Vidare konstaterar Riksrevisionen att uppdraget att sammanställa och kommunicera resultat av forskning i skolmyndigheternas instruktioner har medfört att Skolverket och SPSM har producerat populärvetenskapliga

bearbetningar av publicerad forskning. Som jämförelse har Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram kunskapsstöd som operationaliserar forskningen för att den lättare ska kunna användas i verksamheten. Riksrevisionen bedömer att skolmyndigheternas forskningskommunikationsuppdrag inte är ett effektivt sätt att förmedla kunskap till målgruppen och anser att ineffektiviteten förstärks av att tre myndigheter idag delar uppdraget att förmedla resultat av forskning. Därutöver konstaterar Riksrevisionen att det varken är ändamålsenligt eller resurseffektivt att Skolverket, SPSM och Skolinspektionen i dagsläget måste sammanställa forskning själva, i stället för att ta hjälp av Skolforskningsinstitutet.

Riksrevisionen gör bedömningen att det behövs en funktion som Skolforskningsinstitutet, med särskilt ansvar för systematisk sammanställning av forskning, även om Riksrevisionen alltså anser att verksamheten i nuläget inte lever upp till intentionerna med myndighetens bildande 2015. Enligt Riksrevisionen krävs det att regeringen gör en översyn av Skolforskningsinstitutets, Skolverkets och SPSM:s uppgifter, med ett tydligare fokus på kunskapsstöd till skolväsendet, samordning mellan myndigheterna och ett effektivt resursutnyttjande.

Riksrevisionen gör även bedömningen att tidsramarna i regeringsuppdrag ibland har varit för snäva och att det har försvårat myndigheternas arbete med att säkerställa att stöd vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Riksrevisionen anser dock att ansvaret för att tidsramarna ska vara rimliga är gemensamt för både regeringen och myndigheterna. Vidare anser Riksrevisionen att det är önskvärt att regeringen styr mot en bred vetenskaplig förankring på myndigheterna, men regeringen bör inte detaljstyra vilken forskning som ska beaktas. Enligt Riksrevisionen avgörs detta bäst genom att myndigheterna fokuserar på bästa tillgängliga kunskap.

Riksrevisionens rekommendationer

Riksrevisionen lämnar följande rekommendationer till regeringen:

- Gör en översyn av skolmyndigheternas uppgifter och ansvarsfördelning avseende stöd till skolväsendet. I arbetet bör följande övervägas:
 - en myndighetsgemensam stödstruktur för skolväsendet
 - en förordningsstyrd kunskapsstyrning av skolan
 - att låta en myndighet ta huvudansvaret för systematisk sammanställning av forskning och att detta kan göras på uppdrag av övriga skolmyndigheter
 - att ge Skolverket och SPSM i uppdrag att fokusera på kunskapsstöd i stället för forskningskommunikation
 - att ge en lämplig aktör i uppdrag att utveckla metoder för att dokumentera, värdera och sammanställa beprövad erfarenhet inom skolan.
- Se till att regeringsuppdrag till skolmyndigheter har tidsramar som möjliggör att bästa tillgängliga kunskap ligger till grund för uppdragen.

Regeringens bedömning av Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer

Regeringens övergripande bedömning

Regeringen instämmer i Riksrevisionens iakttagelser om att myndigheternas stödstrukturer kan förbättras. Att skolmyndigheternas stöd vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet är en högt prioriterad fråga för regeringen. Regeringen anser att det är av stor vikt att skolmyndigheterna har en väl fungerande samverkan och att det stöd som myndigheterna tillhandahåller är tillgängligt och relevant. Regeringen välkomnar därför granskningen och anser att Riksrevisionens iakttagelser utgör ett värdefullt underlag i regeringens fortsatta arbete med att säkerställa att statens arbete för en utbildning på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet fungerar effektivt. Utifrån Riksrevisionens samlade iakttagelser och det samlade resultatet av redan vidtagna åtgärder kommer regeringen därför att överväga vilka ytterligare åtgärder som krävs.

Gör en översyn av skolmyndigheternas uppgifter och ansvarsfördelning avseende stöd till skolväsendet

Regeringen instämmer i Riksrevisionens bedömning att det behövs en översyn av skolmyndigheternas uppgifter och ansvarsfördelning när det gäller stöd till skolväsendet. Sverige behöver en stark kunskapsskola där alla lärare har goda förutsättningar att utföra sitt uppdrag och där alla elever ges förutsättningar att nå utbildningens mål. Regeringen har beslutat om ett antal lagförslag som ska ge skolan bättre förutsättningar att lyckas med sitt kunskapsuppdrag. Det handlar t.ex. om nya läroplaner med en tydligare kunskapsinriktning, ett nytt likvärdigt betygssystem som kommer till rätta med betygsinflationen, ett nytt stödsystem som ser till att de elever som behöver det får stöd tidigt och en reglering av lärares undervisningsuppdrag som ser till att lärare får goda förutsättningar i sitt arbete. En förutsättning för en stark kunskapsskola är även att skolmyndigheternas insatser är tydliga och ändamålsenliga samt att de bygger på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Regeringen bedömer även att lärare ska vara rustade med evidensbaserade metoder och en förutsättning för detta är väl fungerande, samordnade, effektiva och kompetenta myndigheter som erbjuder relevant och ändamålsenligt stöd. Regeringen har vidtagit flera åtgärder för att statsförvaltningen ska bli mindre fragmenterad och mer effektiv. Fokus för skolmyndigheternas arbete ska vara att sköta kärnuppgifter och att erbjuda stöd som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Överväg en myndighetsgemensam stödstruktur för skolväsendet

Regeringen instämmer i Riksrevisionens bedömning att myndigheternas stödstrukturer för skolväsendet kan förbättras. Regeringen anser att det är av stor vikt att skolmyndigheterna har en väl fungerande samverkan och att det stöd som myndigheterna tillhandahåller är tillgängligt, relevant och vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Mot bakgrund av detta gav regeringen

skolmyndigheterna i uppdrag att gemensamt genomföra en översyn av dels det stöd som Skolverket, SPSM och Skolforskningsinstitutet tillhandahåller via sina respektive webbplatser, dels den information om råd och vägledning till huvudmän och rektorer som Skolinspektionen tillhandahåller via sin webbplats (U2023/02135). Regeringen gav sedan myndigheterna 2024 ett återkommande återrapporteringskrav om att redovisa hur de har omhändertagit de erfarenheter och det arbete som gjorts inom ramen för uppdraget. Återrapporteringskravet har resulterat i att myndigheterna har stärkt sitt myndighetsgemensamma arbete med att förmedla resultat av forskning.

Regeringen anser att lärare inte ska behöva lägga tid på att orientera sig bland stödmaterialen, utan skolmyndigheterna bör tillhandahålla ett lättillgängligt stöd som i så hög utsträckning som möjligt är samstämmigt till både form och innehåll och som vilar på bästa tillgängliga kunskap. Regeringen vill samtidigt understryka att en gemensam stödstruktur för myndigheterna behöver vara ändamålsenlig och att det är viktigt att det tydligt framgår vilket ansvar respektive skolmyndighet har och att det är tydligt till vilka målgrupper det riktar sig.

Överväg en förordningsstyrd kunskapsstyrning av skolan

Regeringen bedömer att det är av stor vikt att skolmyndigheterna har en fungerande samverkan, att de kan dra nytta av varandras kompetenser samt att stöd och information som myndigheterna tillhandahåller är användbart i klassrummet och därigenom kan bidra till en undervisning av hög kvalitet. Regeringen instämmer i att det sätt som kunskapsstyrningen organiseras på inom hälso- och sjukvårdens samt socialtjänstens område kan utgöra en förebild. Regeringen bedömer att en jämförelse kan ge viktiga lärdomar, samtidigt som hänsyn även måste tas till de respektive verksamhetsområdenas olika förutsättningar.

Överväg att låta en myndighet ta huvudansvaret för systematisk sammanställning av forskning och att detta kan göras på uppdrag av övriga skolmyndigheter

Riksrevisionen bedömer att både Skolverket och SPSM inom ramen för nuvarande myndighetsstruktur behöver ha kompetens internt för att göra litteratursökningar och sammanställa forskning. Samtidigt anser Riksrevisionen att en funktion som Skolforskningsinstitutet, med särskilt ansvar för systematisk sammanställning av forskning, behövs. Riksrevisionen anser dock att det varken är ändamålsenligt eller resurseffektivt att Skolverket, SPSM och Skolinspektionen i dagsläget måste sammanställa forskning själva, i stället för att ta hjälp av Skolforskningsinstitutet.

Regeringen delar Riksrevisionens bedömning att det behövs systematisk sammanställning av forskning inom skolområdet, liksom att det är mycket viktigt att det finns väl fungerande arbetssätt och rutiner vid myndigheterna. Regeringen har genomfört insatser för att se över myndigheternas ansvar och uppgifter samt beslutat om återrapporteringskrav om verksamhetsutveckling

för Skolverket. I likhet med Riksrevisionen konstaterar regeringen att det pågår ett förändringsarbete på myndigheterna.

Överväg att ge Skolverket och SPSM i uppdrag att fokusera på kunskapsstöd i stället för forskningskommunikation

Regeringen delar Riksrevisionens bedömning att myndigheterna bör fortsätta utveckla sina interna processer för att säkerställa tillförlitliga kunskapsunderlag. Regeringen bedömer, likt Riksrevisionen, att skolmyndigheternas uppdrag om att sammanställa och kommunicera kunskap om resultat av forskning inte är effektivt och har därför gett Statskontoret i uppdrag att se över myndigheternas uppgifter när det gäller detta, i syfte att skapa en mer effektiv, ändamålsenlig och tydlig ansvarsfördelning mellan myndigheterna.

Överväg att ge en lämplig aktör i uppdrag att utveckla metoder för att dokumentera, värdera och sammanställa beprövad erfarenhet inom skolan

Regeringen delar Riksrevisionens bedömning om att myndigheterna bör ha en metod och struktur för att samla in erfarenhetsbaserad kunskap och kriterier för när sådan kunskap kan användas.

Se till att regeringsuppdrag till skolmyndigheter har tidsramar som möjliggör att bästa tillgängliga kunskap ligger till grund för uppdragen

Regeringen instämmer delvis i Riksrevisionens bedömning och konstaterar, i likhet med Riksrevisionen, att det är viktigt att regeringsuppdrag till myndigheterna har ändamålsenliga tidsramar så att de kan utföras på bästa sätt och att regeringen och myndigheterna delar ansvaret för detta. Regeringen vill samtidigt understryka vikten av att myndigheterna har såväl rätt kompetens som väl fungerande interna processer och rutiner, eftersom det är en förutsättning för att de ska kunna ta fram stöd som vilar på bästa tillgängliga kunskap. Regeringen anser också att det måste kunna finnas ett handlingsutrymme att ge uppdrag med kortare tidsramar, i de fall då det är nödvändigt.

Regeringens åtgärder med anledning av Riksrevisionens iakttagelser

En stark kunskapsskola

För att Sverige återigen ska upprätta en stark kunskapsskola, som är likvärdig oberoende av geografisk hemvist, krävs enligt regeringen ett långsiktigt och uthålligt arbete. Regeringen har beslutat om ett antal lagrådsremisser med lagförslag som ska ge skolan bättre förutsättningar för att lyckas med sitt kunskapsuppdrag. Det handlar t.ex. om nya läroplaner med en tydligare kunskapsinriktning, ett nytt likvärdigt betygssystem som kommer till rätta med betygsinflationen, ett nytt stödsystem som ser till att de elever som behöver det får stöd tidigt och en reglering av lärares undervisningsuppdrag som ser till att lärare får goda förutsättningar i sitt arbete. En förutsättning för en stark kunskapsskola är även att skolmyndigheternas insatser är tydliga och ändamålsenliga och bygger på vetenskaplig grund. Regeringen anser, i likhet

med Riksrevisionen, att skolmyndigheternas stöd och normerande kvalitetskriterier måste utgå från bästa tillgängliga kunskap. I förlängningen handlar det om hur undervisningen bedrivs i det enskilda klassrummet. Frågan är högt prioriterad och regeringen har vidtagit flera åtgärder för att stärka detta arbete. Riksrevisionens iakttagelser utgör ett värdefullt underlag i det fortsatta arbetet.

Uppdrag till skolmyndigheterna om vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet

Regeringen har påbörjat ett omfattande arbete för en stärkt utbildning som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Regeringen gav den 27 februari 2025 Statskontoret i uppdrag att göra en översyn av Skolverkets, SPSM:s, Skolinspektionens och Skolforskningsinstitutets befintliga uppgifter och ansvar samt att vid behov lämna förslag på förändringar i nuvarande uppgifts- och ansvarsfördelning. Syftet med uppdraget är att bidra till en tydlig, mer ändamålsenlig och effektiv fördelning av uppgifter och ansvar. Uppdraget redovisades den 27 mars 2026, se nedan. Statskontorets bedömningar och förslag kommer, tillsammans med Riksrevisionens iakttagelser, att vara viktiga för det fortsatta arbetet med att säkerställa att statens arbete för att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet fungerar effektivt.

Utöver uppdraget till Statskontoret har flera andra åtgärder vidtagits av regeringen för en stärkt utbildning som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, vilket i sin tur har medfört ett förändringsarbete inom myndigheterna. För att säkerställa att myndigheternas stöd och information vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet gav regeringen den 29 juni 2023 skolmyndigheterna i uppdrag att gemensamt genomföra en översyn av dels det stöd som Skolverket, SPSM och Skolforskningsinstitutet tillhandahåller via sina respektive webbplatser, dels den information om råd och vägledning till huvudmän och rektorer som Skolinspektionen tillhandahåller via sin webbplats. Uppdraget redovisades i början av februari 2024 men arbetet pågår fortsatt vid myndigheterna. Hittills har uppdraget gett resultat hos samtliga myndigheter när det gäller både konkret innehåll på webbplatserna och myndigheternas arbetssätt för att ta fram och publicera såväl stöd som informationsinnehåll. Utifrån ett efterföljande åiterrapporteringskrav om att följa upp arbetet har myndigheterna bl.a. arbetat vidare med ett nätverk för att stärka ett myndighetsgemensamt arbete med kommunikation av resultat av forskning. Regeringen har i samma åiterrapporteringskrav även gett Skolverket i uppgift att genomföra utvecklingsinsatser för att stärka den egna organisationen, styrningen och uppföljningen.

Som framgår av Skolverkets yttrande över granskningsrapporten har myndigheten utifrån detta inlett ett omfattande arbete, dels vad gäller att förstärka den egna kompetensen så att en bred vetenskaplig grund säkerställs i myndighetens arbete, dels vad gäller att utveckla myndighetens styrning och processer för att ta fram kunskapsunderlag som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Regeringen har även i Skolinspektionens regleringsbrev för 2026 gett myndigheten i uppdrag att utveckla sitt arbete med kvalitetsgranskning och tillsyn (U2025/02412). Uppdraget innebär att Skolinspektionen successivt ska ställa om sin verksamhet så att skarp och effektiv tillsyn utgör den huvudsakliga delen av myndighetens granskningsuppdrag, där kvalitetsgranskningen är ett komplement till tillsyn. I utvecklingsarbetet ska myndigheten utgå från vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

För att ytterligare understryka vikten av att myndigheterna i sitt arbete ska beakta att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, beslutade regeringen att komplettera Skolverkets, SPSM:s, Skolinspektionens och Sameskolstyrelsens instruktioner med en hänvisning till skollagen (2010:800) som avser detta. Skolinspektionen har börjat att se över att de vetenskapliga källor som ingår i myndighetens granskningsmodell för planerad kvalitetsgranskning är aktuella och relevanta. I avvaktan på resultatet av detta arbete har myndigheten valt att minska antalet planerade kvalitetsgranskningar.

Regeringen har också beslutat att förstärka vissa regeringsuppdrag med skrivningar om att uppdragen ska utföras utifrån vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet för att understryka vikten av denna prioriterade fråga.

Regeringen kan, i likhet med Riksrevisionen, konstatera att det är viktigt att regeringsuppdrag till myndigheterna har ändamålsenliga tidsramar så att de kan utföras på bästa sätt och att regeringen och myndigheterna delar ansvaret för detta. I kommande uppdrag till myndigheterna kommer regeringen att beakta Riksrevisionens bedömning om tidsramar i den mån det är möjligt.

Vetenskapligt råd vid Skolverket

Regeringen har vidare beslutat att inrätta ett vetenskapligt råd vid Skolverket, i syfte att säkerställa att myndighetens stöd vilar på gedigen vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Regeringen följer myndigheternas arbete med vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet noga, och frågan följs upp både under den årliga myndighetsdialogen och i löpande dialoger med myndigheterna.

Eventuell ny utredning om förstärkt stöd för lärare om undervisning på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet

Regeringen konstaterar även, i likhet med Riksrevisionen, att det saknas både en metod och en struktur på nationell nivå för att systematiskt samla in, pröva och dokumentera beprövad erfarenhet. Den 14 december 2023 gav regeringen en särskild utredare i uppdrag att föreslå ändringar i läroplanerna för de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet i syfte att skapa bättre förutsättningar för elevers lärande och kunskapsutveckling (dir. 2023:173). Utredningen överlämnade i februari 2025 betänkandet Kunskap för alla – nya läroplaner med fokus på undervisning och lärande (SOU 2025:19) till regeringen. Utredningen föreslår bl.a. att en ny utredning ska tillsättas med uppdrag att se över hur man kan tillgängliggöra ett förstärkt stöd för lärare om

undervisning på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Regeringen kan komma att återkomma i denna fråga.

I det fortsatta arbetet kommer regeringen att överväga vilka ytterligare åtgärder som krävs för att statens arbete med utbildning på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet ska fungera effektivt. Utöver Riksrevisionens granskning kommer även Statskontorets redovisning av regeringens uppdrag om en översyn av vissa skolmyndigheters uppgifter och ansvar att vara ett viktigt underlag i regeringens fortsatta arbete.

Med skrivelsen anser regeringen att Riksrevisionens rapport är slutbehandlad.

Kompletterande information om Statskontorets rapport om fördelningen av uppgifter mellan skolmyndigheter

Statskontoret redovisade den 27 mars 2026 på regeringens uppdrag en analys av fördelningen av uppgifter och ansvar mellan Skolverket, SPSM, Skolinspektionen och Skolforskningsinstitutet. Statskontoret bedömer att den övergripande ansvarsfördelningen mellan myndigheterna är tydlig. Men analysen visar också att vissa av skolmyndigheternas uppgifter överlappar varandra på områden som att stödja, följa upp och granska.

Uppgiften att sammanställa och kommunicera kunskap om forskningsresultat är enligt Statskontoret viktig för kvaliteten i skolväsendet. Ansvaret är i dag inte ändamålsenligt fördelat mellan skolmyndigheterna. Statskontoret menar att uppgiften bör koncentreras till de två skolmyndigheter som har stödjande uppgifter: Skolverket och SPSM. Förslaget stärker Skolverkets förutsättningar att arbeta på vetenskaplig grund. Statskontoret föreslår därför att Skolforskningsinstitutets befintliga uppgifter och ansvar inordnas i Skolverket. Förslaget innebär att Skolforskningsinstitutet avvecklas som myndighet.

Statskontoret noterade vidare att Skolinspektionens tematiska kvalitetsgranskning och Skolverkets uppföljning och utvärdering överlappar varandra. Statskontoret bedömer att det finns skäl att ompröva den tematiska kvalitetsgranskningen eftersom den omfattar ett fåtal huvudmän och skolor men ändå används som underlag för beslut på nationell nivå. Statskontoret föreslår att Skolinspektionens tematiska kvalitetsgranskning ska avvecklas medan Skolverkets uppföljning och utvärdering ska förstärkas. Rapporten bereds inom Regeringskansliet.

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:3970 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att låta en myndighet ta huvudansvaret för systematisk sammanställning av forskning inom skolområdet. Motionärerna framhåller att det finns ett stort antal aktörer som producerar och kommunicerar forskning och kunskapsunderlag, men ansvaret är splittrat och saknar

tydlig samordning. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att ge Skolverket och SPSM i uppdrag att fokusera på kunskapsstöd i stället för forskningskommunikation. Motionärerna poängterar att ett tydligare fokus på kunskapsstöd kan bidra till att forskningsresultat omsätts i undervisning och pedagogisk praktik. I yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att ge en lämplig aktör i uppdrag att utveckla metoder för att dokumentera, värdera och sammanställa beprövad erfarenhet inom skolan. Motionärerna anför att Riksrevisionens granskning visar att det saknas nationella strukturer för hur professionens erfarenheter ska dokumenteras, värderas och sammanställas.

I kommittémotion 2025/26:3978 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) begärs i yrkande 1 och 2 snarlika tillkännagivanden som ovan om att låta en myndighet ta huvudansvaret för systematisk sammanställning av forskning och om att ge Skolverket och SPSM i uppdrag att fokusera på kunskapsstöd i stället för forskningskommunikation. I yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att ge Skolforskningsinstitutet i uppdrag att utveckla metoder för att dokumentera, värdera och sammanställa beprövad erfarenhet inom skolan.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill framhålla vikten av att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och att fokus ska ligga på grundläggande kunskaper och färdigheter. Utskottet välkomnar Riksrevisionens granskning av utbildning på vetenskaplig grund och anser att den kan utgöra ett värdefullt underlag för att återupprätta en stark kunskapsskola. Det är av stor vikt att det stöd som myndigheterna tillhandahåller är ändamålsenligt, tydligt och effektivt samt att myndigheterna har en väl fungerande samverkan.

Utskottet konstaterar att frågan om att skolmyndigheternas stöd vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet är en högt prioriterad fråga för regeringen och att regeringen har påbörjat ett omfattande arbete för en stärkt utbildning som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Bland annat har Statskontoret på regeringens uppdrag analyserat fördelningen av uppgifter och ansvar mellan Skolverket, SPSM, Skolinspektionen och Skolforskningsinstitutet. Statskontoret menar att vissa av skolmyndigheternas uppgifter överlappar varandra, däribland uppgiften att sammanställa och kommunicera kunskap om forskningsresultat. Statskontoret anser att denna uppgift bör koncentreras till de två skolmyndigheter som har stödjande uppgifter, Skolverket och SPSM och att förslaget stärker Skolverkets förutsättningar att arbeta på vetenskaplig grund. Statskontoret föreslår att Skolforskningsinstitutet avvecklas som myndighet. Statskontorets rapport bereds inom Regeringskansliet.

Utöver uppdraget till Statskontoret konstaterar utskottet att flera andra åtgärder har vidtagits för en stärkt utbildning som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Regeringen följer myndigheternas arbete på området noga både i den årliga myndighetsdialogen och i löpande dialoger med myndigheterna. Vidare har regeringen beslutat om ett vetenskapligt råd vid

Skolverket för att säkerställa stödet för vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Regeringen har även framhållit att man kan komma att återkomma i frågan om huruvida en ny utredning bör tillsättas som får i uppdrag att se över hur ett förstärkt stöd för lärare om undervisning på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet kan tillgängliggöras enligt Läroplansutredningens (SOU 2025:19) förslag.

Utskottet noterar att regeringen anger att den i det fortsatta arbetet kommer att överväga vilka ytterligare åtgärder som krävs för att statens arbete med utbildning på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet ska fungera effektivt. Ett viktigt underlag i detta arbete är, förutom Riksrevisionens granskning, även Statskontorets redovisning om en översyn av vissa skolmyndigheters uppgifter och ansvar.

Utskottet ser sammantaget positivt på regeringens arbete med att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Utskottet anser att det inte behövs någon åtgärd från riksdagen med anledning av motionerna 2025/26:3970 (S) yrkandena 1–3 och 2025/26:3978 (C) yrkandena 1–3. Motionerna avstyrks.

Avslutningsvis föreslår utskottet att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna.

Reservation

Myndighetsansvar och regeringsuppdrag, punkt 1 (S, V, C, MP)

av Anders Ygeman (S), Linus Sköld (S), Mats Wiking (S), Isabell Mixter (V), Camilla Hansén (MP), Robert Olesen (S), Niklas Sigvardsson (S) och Madeleine Atlas (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:3970 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkandena 1–3 och

2025/26:3978 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Riksrevisionens övergripande slutsats är att statens arbete inte är effektivt. Stödet till skolväsendet är fragmentiserat, skolmyndigheternas rutiner säkerställer inte att stödet vilar på vetenskaplig grund och det finns en risk att kunskapsunderlag baseras på ofullständiga eller subjektiva sammanställningar av forskning. Detta är inte acceptabelt och i förlängningen riskerar det att påverka undervisningen negativt och leda till att elever inte når de kunskapsresultat som annars hade varit möjliga. Samtidigt anser regeringen att Riksrevisionens rapport kan anses vara slutbehandlad. Vi menar att det är en otillräcklig hantering av de brister som granskningen har identifierat. Skrivelsen innehåller i huvudsak redovisningar av pågående processer och möjliga framtida överväganden, men där finns få konkreta besked om hur problemen ska åtgärdas. Riksrevisionens rekommendationer måste leda till konkreta och strukturella förändringar för att vi ska komma till rätta med de identifierade problemen.

Riksrevisionen konstaterar att det är otydligt för lärare vart de ska vända sig för att få stöd och att myndigheterna delvis har överlappande uppdrag, vilket leder till ineffektivitet och till att resurser inte utnyttjas optimalt. För att skapa ordning, effektivitet och tydlighet rekommenderar Riksrevisionen att regeringen överväger att låta en myndighet ta huvudansvaret för systematisk sammanställning av forskning samt att detta ska kunna göras på uppdrag av övriga skolmyndigheter. Vi delar denna bedömning. Det är varken ändamålsenligt eller resurseffektivt att Skolverket, SPSM och Skolinspektionen själva ska behöva sammanställa forskningsläget på skolområdet. Det behövs ett centraliserat ansvar vilket också skulle skapa en tydlig ingång för lärare och skolledare som söker kunskapsstöd. Regeringen bör ge en myndighet ett

tydligt huvudansvar för att systematiskt sammanställa forskning, även på uppdrag av andra skolmyndigheter.

Riksrevisionen visar att skolmyndigheternas uppdrag om forskningskommunikation ofta har resulterat i populärvetenskapliga texter som baserats på enstaka studier. Lärare efterfrågar inte enbart information om enskilda forskningsrön, utan konkreta och välunderbyggda strategier som kan användas i undervisningen. Mot bakgrund av detta bör regeringen, i enlighet med Riksrevisionens rekommendation, ge Skolverket och SPSM i uppdrag att fokusera på kunskapsstöd i stället för forskningskommunikation. Ett tydligare fokus på kunskapsstöd kan bidra till att forskningsresultat omsätts i undervisning och pedagogisk praktik.

Riksrevisionen konstaterar att det i dag saknas en nationell metod och struktur för att systematiskt samla in, pröva och dokumentera den beprövade erfarenhet som finns hos lärarkåren. Det innebär att viktig kunskap från skolans praktik riskerar att gå förlorad eller inte tas till vara på ett systematiskt sätt. För att stärka läraryrkets professionalitet och bidra till en kunskapsbaserad utveckling av undervisningen bör därför en lämplig aktör få i uppdrag att utveckla metoder för att dokumentera, värdera och sammanställa beprövad erfarenhet i skolväsendet.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2025/26:166 Riksrevisionens rapport om utbildning på vetenskaplig grund.

Följdmotionerna

2025/26:3970 av Anders Ygeman m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att låta en myndighet ta huvudansvaret för systematisk sammanställning av forskning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) i uppdrag att fokusera på kunskapsstöd i stället för forskningskommunikation och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge en lämplig aktör i uppdrag att utveckla metoder för att dokumentera, värdera och sammanställa beprövad erfarenhet inom skolan och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3978 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Riksrevisionens rekommendation om att låta en myndighet ta huvudansvaret för systematisk sammanställning av forskning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Riksrevisionens rekommendation om att ge Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) i uppdrag att fokusera på kunskapsstöd i stället för forskningskommunikation och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Skolforskningsinstitutet i uppdrag att utveckla metoder för att dokumentera, värdera och sammanställa beprövad erfarenhet inom skolan och tillkännager detta för regeringen.